

SLOVENIJA.

List 41.

V torek 21. Listopada

1848.

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petek. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za pol leta 3 gold. in 1/2, za ene kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje še 1/2 gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za ene kvatre 2 gold.

Nekoliko trenutkov pri Jelačiču banu.

Pohod ljublenca narodoviga Jelačiča-bana na čelu svoje zmagonosne hervaško-slavonske vojske proti Budapešti je pri sedajnih okolišinah tako imenitna dogodba, de so oči cele omikane Evrope na-njo obrnjene. Sicer so se vojske peljale samo v prid vladarskih rodovin, dostikrat tudi zavoljo osebnih nečimernost in še večkrat iz fanatizma vere. Takim za vsa-ciga ljudomila žalostnim vojskam se vojska bana primerjati ne sme. Enakopravnost vseh narodov, brez razločka v jeziku in pokolenji, je viteza našiga geslo (Wahlspruch), on je junški bojévavec za prirojene pravice avstrijskih, dozdej vedno zatiranih slavjanskih plemen. Naj se le natoleva, naj se mu izde-vajo imena: hlapec reakcije in kamarile i. t. d. kakor se hočejo, nepristranimu je on vsigdar vitežki izpeljavec zlahtne ideje.

Upam bravcam tega lista vstreči, ako jim na znanje dam, de se splohno spoštovanje plemenitiga bana v naši domovini, kakor imamo očitne dokaze, tudi v sercu na Dunaju prebivajočih Slovencev glasno razlega. Veselilo bo gotovo drage rojake moje slišati, de so za blagor našiga naroda goreči možje v imenu rodoljubnih Slovencev svitlimu banu Jelačiču česenje izkazali.

13. d. t. m. zjutri ob 9^{1/2} uri je nas več tukej živečih Slovencev, izmed njih gg. Dr. Miklošič in Dr. Dolenc šlo v glavno stanise v pohistvu Maksimiljanovim na Landstrasse k nj. eks. hervaškemu banu, ki nam je bil za ta čas pristop dopustiti blagovolil.

Ko smo vstopili v sobo, v kateri je bil, je stal pri kaminu, v katerim se je ogen veselo otrinjaj. Stopi nam do sred sobe prijazno nasproti, in g. Dr. Dolenc ga z naslednjimi besedami po priliki nagovori:

Bodi nam kot tu prebivajočim sinovam Slovenije dopušeno, V. E. v njenim imenu naše občudenje in našo zahvalo odkriti: Pravim občudenje, ker je mož, ki se na čelo junškiga in nahušeniga naroda postavi, pribojevati mu čez stoletja kratene pravice, slednemu nepristranimu občudenja vreden; zahvalo v imenu našiga naroda, ker smo prepričani, de imajo avstrijski Slavjani poglavitno od trudenja Vaše Eks. svoje političko prerojenje in tako postavljenje pričakovati, po katerim bodo zamogli ko enorodni poleg drugih narodov na narodni podstavi slobodo vživati in ljudsko omikanost doseči. To trudenje bo razbilo spono, v ktere so bili Slavjani toliko stoletij vkovani in začenja se za-nje novi blagonosni čas.

Ban, ki je ta nagovor z videznim dopadanjem poslušal, je z svojo navadno prijaznostjo in vnetostjo, ktera je poroštvo, de so njegove besede iz serca prišle, takole odgovoril:

„To kar mi Vi, gospodje moji, pripisujete, ni moja zasluga, je le naravni nagon, je dar božji, je vladanje božje previdnosti, ki mi je že v detinstvu, bi djaj, misel enakopravnosti vseh narodov dala. Nikdar nisim razumeti mogel, de bi le enim narodom imel biti vtisnen na čelo pečat zlahtnosti in plemenitosti, nikoli razpoznati, de bi en narod drugimu podložen, eden gospodujoč, drugi služen biti mogel. Taka razmera podloženosti se vstavlja večnim vka-zam pameti. Tem veljavo zadobiti sim pripravljen svoje življenje zastaviti. Slavjani, izviren

evropejsk narod, so se dozdej toliko vekov za hlapce imeli. In vendar so se narodi slavjanski ob času, ko so se drugi v nardivjši sirovosti od ropanja in plenenja živeli, z deli miru, z kmetijstvom in teržtvam pečali. Kako važno in imenitno je bilo teržtvo Slavjanov od severniga morja do Carigradu v nekdašnjim času? Zdej se je zbudil velikan. Narpopred si še očesa dergne in zaspanimu detetu enak okoli pogleduje, ali, če Bog da, ta nebeška enkrat vžgana iskrica, ne bo več vgasnila. Slavjani so perva podstava avstrijskiga cesarstva, moramo složno kot bratje skupej potegniti; konec mojiga trudenja je edina, močna in slobodna Avstrija. Ako ta konec se dosežen ni, se mora le to manj malopridnim podpihovavcam, kot boječnosti in lenobi dobrih ljudi pripisati.

Z veseljem, gospodje moji, vas tu vidim kot namestnike slavjanskiga rodu, kteri je z besedo in djanjem svoje sočutje do hervaško-slavjanskih bratov tako ljubeznivo razodel.“

Na to je zaprosil g. Dr. Dolenc za dovoljenje N. E. vsakiga pričujočih predpostaviti, in po prijateljskim govorenji je nam vsem podal in pritisknil roko nas imenoval svoje ljube rojake in odpustil z tisto priserčnostjo, s kakoršno je nas sprijel bil.

Te blage misli spoštovaniga bana, kakor se iz tega govora pokažejo in trudenje njegovo za premago pravice naj bodo v posnemanja vredni izgled vsem rodoljubnim Slavjanam. Ni sicer slehernimu dano, z dobro voljo tudi tako mogočne pomogleje, kakoršne Ban ima, zediniti, v dosežno zlahtniga in blagonosniga cilj in konca. Tode vsakter zamore kaj pripomoči, eni z besedo in drugi z djanjam in pisanjem, in ako vsak svojo dolžnost do domovine vestno izpolne, bo naša pravica terdno stala.

Naj nam tudi madjarski in nemški Slavjanožerci še take zaderžke stavljajo, ako je volja naša stanovitno in sloga vseh slavjanskih bratov terdna, se bodo na nji sovražni naklepi razbili in rzsuli ko perst.

Na Dunaju 14. Listop. 1848.

P. Kozler.

Svoboda in narodnost.

„Svoboda je višji od narodnosti! Svoboda je perva vseh pozemskih bogastev, narodnost se ji more na vsako vižo vклонiti! Narodnost ni družiga, kot puhla sebičnost plemena, kakor hitro ni voljno, ljudski svobodi se v dar prinese!“ Te in druge enake votle besede beremo mnogokrat v nemških časopisih, katerim nič družiga mar ni, kot slavenski živelj v Avstrii z veči ali manji razumnostjo, z veči ali manji kovarstvom naskakovati. Imenovani izreki so politički šiboleti frankobrodskih korenjakov postale, in Löhnerjanari in Borošidi se ne sramujejo, te devize na svoje škite si pripenjati, de bi pod njih varstvom po mesarsko na slavenski narod se zaganjali. In vunder niso une napete besede, ktere ušesam brezmožganih demokratov tako neizrečeno lepo zvone, nič družiga, kot goljufni sadlaži in zvijač, katerih se protivniki prave ljudske svobode poslužijo, de bi z njim političko nezrele bedake osleparili, kteri se od nekterih trobečev nemškiga novinarstva za nos voditi puste.

Nihče vunder tega ne bo tajil, de je neomejena raba narodniga jezika v šolah in ura-

dih pervi pogoj narodniga življenja. Mi saj smo živo prepričani, de se mora občna veljava slavenskiga jezika za karakteristiško znamenje življenja slavenske narodnosti spoznati, naj že naši protivniki to živo prepričbo imenujejo, kakor se jim zljubi, bodi si občni človeški omikanosti proteči narodni napuh, ali pa de v g. Boroševo besedo sežem, prazno „Nationalitätsliebhaberei“. V vsim njenim namazanim govorjenjem od bratinstva, svobode in enakosti se vunder morajo železnim rzsodbam pameti vклонiti, in obstati, de so oni pod plajšam demokracije del (rolo) služabnikov absolutizma, del rabeljnov ljudske svobode prevzeli.

Ob času Meternihove vlade ni slavenska narodnost nobene veljave imela. Meternih je z kratko besedo izustil, de slavenskiga naroda v Avstrii ne pozna—in nasledba tega je bila, de so bile slehernimu Slavenu, kter se ni ptujiga jezika, nemškiga madjarskiga al taljanskiga naučil, vse nižji in višji časti, vsaka pot do višji stopnje v obertnije clo zaperta, in pregrajena; nasledba tega je bila, de se Slaven ko zaveržena smet ni mogel vdeležiti omikanosti človeškiga roda, de mu je nemogoče postalo, duha izobraziti in razjasniti, de je vedno v dušni tamoti in neumnosti živeti mogel.

Ali se morebiti kdo prederzne, izreči, de ni bilo tako? daj, naj se dvigne in s perstam pokaže na javno čast, naj pokaže na še tako nizko službo, h kateri je Slaven opravičen bil; naj pokaže na učiliše, v katerim bi se le eden iz milijonov Slavenov v Avstrii bil višji obertno ali literarno izobrazenost pridobiti zamogel.

Zastonj prašam; naj brihtniši protivnik Slavenstva mora tu obmolkniti! Vi pa, ki naše prizadevanje, slavenski narodnosti popolno veljavo zadobiti, političko muho ali „Liebhaberei“ imenujete, in v vaši budalosti mislite, de se bomo z našim ljudstvom radostno v veliko morje nemške svobodnosti vtopili, kaj družiga hočete, ko novo podjarmenje, ko drugo sužnost našiga ljudstva? Prašam vas, tako imenovani demokrati! kaj bi vi k postavi rekli, ktera v svobodni, demokratiški deržavi dana, bi se takole glasila: „Vsak deržavljan je svoboden; vsak razločik stanov je overžen, vsak deržavljan ima enake pravice do vsih javnih časti, vsakimu so učiliša za omikanost in višji dušno in telesno izobrazenost odperete. Vunder ta postava le tiste deržavljane na Českim in Moravskim (in na Slovenskim) zadeva, kteri znajo nemško govoriti; vsi Slaveni, t. j. veličanska večina ljudstva tih dobrot na nobeno vižo ne more deležna biti, ker nemško ne zna?“

Naj nemški liberalizem (svobodomiselnost) še tako umetno puhle oblike (forme) in meglene izreke kuje, toliko je gotovo, de bi z razidam Česke in Moravske (in Slovenske) dežele v Nemčiji ta barbarska in nevsmiljena postava praktičko veljavo zadobila. Naša dežela, z vsimi političkimi in socialnimi nitkami enkrat na Nemčijo natvezana bi mogla gospodarstvo nemškiga jezika v šolah in očitnih službah terpeti; naša dežela bi bila v zavezi z prevagljivim Nemstvom prisiljena, nemškemu jeziku ravno tako, če ne še hujši v vsih službnih in učilnih okrožjih gospodarstvo pustiti, kakor je bilo pod rajncim Meternihom, t. j. slavensko ljudstvo bi bilo zopet, in sicer, kar še bolj človeka zdraži, pod zastavo svobode, demokracije, ko vboga smet, zaverženo.

Svoboda bi bila v resnici sramljivi, pre-

kletstva vredni dar za ljudstvo, katero bi si jo moglo z žertvam narodniga jezika, t. j. narodnosti same, zadobiti; to bi ravno toliko djalo, kot koga za takiga bedaleža deržati, de bi sam sebe vmoril, ker so mu obljubili, de bodo njegovo truplo z rožcami in venčiki svobode okinčano pokopali.

Ako bi mi, kateri ljudske pravice zagovarjamo, v razid naše domovine v Nemški privoljili, bi nas naše ljudstvo z imenom „izdajavci“ zaznamovalo in preklinjalo. Vunder takošne izdaje se od nas ni treba bati; mi hočemo, mi moramo v kljub vsim zlatosvitlim obljubam Germanomanov (Ultra-Nemcov) svete pravice našiga naroda zagovarjati, pod geslam: Narodnost je prvi pogoj življenja ljudske svobode! (Slav. C. Bl.)

Vradniki, zaspanci oj ste vi!

Bratje! Slovenstvo po domačih hribih in dolinah prebiva, davno, davno že, ino se zdaj mogočnej vzdiguje ino na moč kliče. Bratje slovensko sonce vam sije, slovensko polje ino slovenske vode vas rede, ino čisti slovenski zraki vam vedle. Ali vi še ne čutite tega? Ali vam še zmirej zaspanci hodijo? Koga čakate? ali, de se boste v drugo rodili, ino vas slovenske matere drugo z domačim jezikom navdale? Kaj pak vas na stare kopita veže? Ali je prah nemškutarških pisarnic v vaših očeh? Stopite k slovenskim rekam, ino izmite jih. Ali so brezkončni protokoli starokopitne nemškutarške razvade? — Zakolite jih, saj so dosti debeli, obesite jih v dimnike, de kužno moč zgubijo, ino pošlite jih v Frankobrod našim poslancem za koline, de se domače spiže poslužijo. —

Napeljite na čiste liste domačo slovensko besedo, devičico bistro ino čisto, de se bo veselo zprehajala ino domorodcem ganljivo pravice pridigovala ino pregrehe očitala.

Vradniki se bodo odgovarjali, mi se zdajnih postav deržimo, te pa nam nemško pisanje velevajo. Na to mi porečemo: „Lažniki oj ste vradniki vi.“ — Pokažite postavo, ktera to veleva, mi nobene take ne poznamo.

Bere se pa v 13. §. opravnih bukev za pravde (a. G. Ordnung): „Vsak, kdor se pravda, ino njegovi pravdni oskerbniki morajo v svojih govorih jezik rabiti, kateri je v deželi navaden, ino vse preobširno, ponovljeno ino zdražljivo govorjenje opustiti.“ Bere se pa tudi v kaznovavnih sodnih bukvah perviga dela §. 298:

„Sprašovanimu je prosta volja, svoje odgovore sodnimu pisatelju na zapis povedati. Če se te pravice ne posluži, mora sodni vradnik, na vsako prašanje prejeti odgovor sodnimu pisarju tako na zapis povedati, de izprašovan vsako besedo dobro sliši, ino per tem se lastnih besed izprašovaniga poprijeti.

Vsaki odgovor, kakor hitro je zapisan, se mora izprašovanimu brati z vprašanjem, če je tako prav zapisan, ali njemu samim, če želi, prebrati dati. Če popravo hoče, se more ta sicer v zapis staviti, kar je pa zapisano, se ne sme več preurediti.

Bere se pak tudi v drugimu delu tistih bukev §. 346:

„Sprašovanimu je tudi prostovoljno, svoj odgovor sam na pismo povedati, kterikrat se odgovor od besede do besede zapisati mora. Če se te pravice ne derži, se mora dani odgovor vedno, kolikor je mogoče, z njegovimi lastnimi besedami zapisati, ino njemu precej brati z vprašanjem: Če je tako prav zapisano? Če popravo želi, se mora tudi ta zapisati, brez de bi se kaj iz zapiska zbrisalo ali preuredilo.“

Ino te postave so vodila za pisanje v pisarnicah ino tudi drugači biti ne more, kakor vsak lahko previdi, če slepe miši ne lovi.

J. Ž.

Bratje Slovenci in Horvati!

Vi že znate, kar so Nemci v Frankfurtu v §. 2. in 3. odločili, namreč Austrijo v dva dela razdjati, v nemški ino nemški del; k nemškemu delu pa ne dodavajo samo dežel, v kterih se nemški govori, ampak tudi en dober del slavjanske zemlje; Čehi, Moravci, Slezaki, Slovenci poprek ino Iliri po Istriji bi morali za naprej vojski, brodarstvu ino vsemu drugimu pripomagati, kar bi ravno za nje ojster bič bil.

De je vse to res, de nije prenapeto, se iz tega vidi, ker je nemška sredotočna vlada posebnoga komisara v Austrijo poslala, kateri ima na to gledati, da bi se leta naredba frankfurtska izpolnila.

Težko ino žalostno je tedaj zdaj gledati v prihodne čase. Jeli se bo naš deržavni zbor tega deržal, ali bo po svoji glavi hodil? Oboje je za nas strašno; ako se on te naredbe deržati če, homo prodani ino raztergani, ino si bič sami pletli; ino kaj bo po časi z nami! Mislite, de bodo za res Slavjane v slavjanskem duhu izobrazavali? kdo je toliko bedast, de bi to verjel? Ino ponemčavanje bo se v drugim duhu koker dozdej nameravalo. — Ako pa se naš derž. zbor onih nemških naredbah ne bo deržal, kaj bo tedaj? Očiten boj, ako ne bodo Nemci nehali; ino de nebodo nehali, nam kaže poslanje gori rečenoga komisara. — Lehko bi kdo rekel: Austrija je zadosta močna; alj kdo bi verjel, de bodo austrijanski Nemci v takem z nami deržali? V takem boju je moč austr. močno slaba. —

Zato moramo to že zdaj na tanjko predarjati; vas Slovence bo najhujša zadela, vam je tedaj kervavo treba, da se z bratmi Horvati koljko je le mogoče ino kak naj hitrej zjedinite, ker ste za se preslabi; gledajte, de vas ne bo čez noč nepazljivosti podlezal vuk. Alj tudi vi Horvati premislite, de je za vas zjedinenje s Slovenci enako potrebno koker nam; premislite le, da nas je čez en milion, ino da pri vas turški brat Slavjan še ne zna, da je tudi naše kervi. Premislite slednič, da ako Slovenci knemški deržavi pripadajo, jadransko morje za Slavjane gre rakom žvižgat.

Zato trikrat: „Sloga od Boga, nesloga od zloga.“ Jozipić M.

Austrijsko Cesarstvo.

Slovenske dežele.

Ljubljana. Razglas slovenskiga društva v Ljubljani. Po §. 7. postav slov. društva ima vsak ud pravico starejši časopise v posameznih zvezkih z družbine bravnice na dom jemati po redu, kakor se je za-nje oglasil proti temu, de se mu bojo na njegove stroške ino njegovo poročstvo po tisti poti pošiljali, kakor jo je na znanje dal, ino de jih po tistem času, ki se mu bo med 8 dnevi ino 4 tedni odločil zopet nazaj da. Oznanj tedaj odbor tiste časnike, ki so v rabo udov v bravnici ino za dom po imenovanimu §. 7. pripravljani z pristavkam, de se tudi nazajpošiljanje zvezkov v bravnico na potroške prejemajočiga uda godi, ino de je za zdaj še bravnica ino pisarnica društva v pisarnici kmetiške družbe v Salendrovih ulicah šte. 195.

Časopisi so:

Slovenija. Kmetijske ino rokodelske novice. Celjske novine. Danica. Slavenski jug. Zora dalmatinska (dvojna). Serbske narodne novine. Serbske novine. Pražske novine. Lipa slovanska. Slovačke novine. Moravske novine. Węcla. Kwęty. Kwęty a plody. Tydennik. Tygodnik Cieszynski. Pozor. Habt Acht! Allgemeine slawische Zeitung. Sloveniens Blatt. Slavische Centralblätter.

V Ljubljani 18. Listpada 1848.

Odbor slovenskiga društva.

Kakor je bilo že v pretečenim listu omenjeno, je krajnski pomnoženi stanovski odbor v seji 13. t. m. sklenil svitlimu cesarju pismo poslati, de deželni krajnski stanovi protestirajo zoper prve tri razdelke v frankobrodu stor-

jene nemške ustave, de naj cesar z ministri ino z deržavnim zborom tem Austriji sovražnim naklepam v okom priti ino zoperstaviti se jim blagovoli ino zadnjič, de naj se austrijanski poslanci iz Frankobroda nazaj pokličejo, ker, ako bi tudi vsi Austrijanci enih misel bili, bi vendar Austriji škodljive odločbe vstaviti ino zaderžati ne mogli, ker je njih število premajhno.

(K.) V doljnim Štajerji v marborski kressi narboljši duh vlada; vsi želijo od nemških Štajercov ločeni ino z krajnskimi Slovenci ino drugimi Jugoslavjani zedinjeni biti. Na meji narodni (jezika) se je že narodni občut tu ino tam v sovražnih delih razodel ino se gotovo še več razpertije ino čert sečasama zgoditi vtegnejo. Zato je ločenje neogiblivo potrebno. Štajarski stanovi so sicer nerazdeljivost štajerske zemlje sklenili, ali veste zakaj? Znano je, de imajo štajarski Slovenci skorej po primeri narveči dohodke (med 7 do 800,090 gold.) med vsemi deželami, ali ti pridejo samo mestu Gradcu ino nemškimi Štajercem v del ino korist: Slovenci (več ko 1/3 vseh prebivavcov) so dozdej le mali dobiček imeli, vidi se to v šolah ino drugih napravah. Stanovi so bili pred nekimi leti stolico slovenskiga jezika vstanovili, ali letna plača je bila le 400 gold. med tem ko se učenci francozkiga ino laškiga jezika z 800 gold, na leto plačujejo. Tudi so ustanovili iz svojih prihodkov, ki se gotovo močno iz slovenskih krajev stekajo, v Gradcu realno šolo; tu so bili vzeti z veliko plačo učitelji nemškiga, angleškiga ino francozkiga jezika, ali na slovenščino še manj pa na ilirski ali kak drugi slavjanski jezik se kar pomislilo ni. Ravno tako se godi z štipendiji za učence; redko kteriga Slovenec zaleze, ako ravno po primeri več Slovincov študira kot Nemcov. Iz vsega tega se vidi, de slavjanski Štajerci nemajo uzroka, se sklepov štajerskih nemških stanov deržati, marveč bolj jim kaže, dohodke, ki na slavjanski del pridejo si za se prihraniti, ino rajši za Ljubljansko slovensko vseučiliše ino druge narodne naprave obrniti. Dobro bi bilo, de bi kak iznajden mož vse dobičke skupej zložil, ki bi za Slovence izvirali, ako bi se skupej združili v eno deželo z enim opravištvom, de bi tudi Nemci sprevidili pravico Slovincov. —

V Marburgi je narodna straža dve banderi posvetiti dala, ena je bila slovenska z austrijanskimi trakovi, druga austrijanska z slovenskimi trakmi.

Bitva pri Ormužu 8. listopada. Osmi den tega mesca bil je strašen za vse Dravo-Slavjane. Že od jutra rana čul se je grom topov doli po dravskim Serdišu, ki je oznanil prihod okrutnih glavnih sovražnikov Slavjanskih, Madjarov, ki so bili čez Ormuž ino Ptuj v Zagreb priti namenili. Ali vkanilo jih je! Od sedme do najjeste ure so vriskale kugle kot toča, so bučali topovi kot grom, vse vbogo ljudstvo izvan „nemškutarjev“ je pobegnulo iz mesta. Ko je vidil sovražnik, de ga topovi dalje pustili niso, je navalil v zapušene stanja (izvemši nemškutarške), vse: kar je boljsega ino lepsega bilo, poropal, ino za sabo kot tolovaj odnesel... v školi, kjer so vojniki konak (kvartir) imeli, je bilo vse skervarjeno, vrata sposekane, ino verlimu učitelju vse popleneno ino pokvarjeno; ino tako se je godilo tudi pri več drugih hišah. Na Humu (Kulmburg) je bila Marica Masten 18 let stara vstreljena, kakor bi djal, za igračo. — Slavjani! domorodci! dobro presodite besede moje, ino vsak bo sprevidil, de so (po mojih mislih) ta boj izdajavci nemškutarški te okolice priskerbili. Zakaj 1) sam sem na koncu bitve slišal, da je en izdajavec mešnik „Ignac Pirker od sv. Bolfenka na oštari nemškutarju Fidelisu Šreineru govoril rekoč: ha-ha-ha, vrag hunevota, to jim je njegova prekleta (slovenska) zastava na turnu“; 2) pri nemškutarjih, kakor je sam Šreiner povedal, so Madjari vse plačali, kar so jedli ino pili, pri domorodcih pak so ropali; 3) kako so Madjari mogli znati: kje stanujejo

vojniki; in kje so domorodcev hiše? Domorodci! Vidili smo, de se Hervaška tako dolgo od sovražnikov (madjaronov) osloboditi ni mogla, dokler ni slavni Ban preki sud (Standrecht) razglasil — ako mi to dobimo — za jedno noč bodo vsi nemškutarji repe vmaknuli... Kar se vojske tiče madjarske, so bili veči del dobrovoljci. Muršič.

Štajerska dežela.

Gradec. Akademijško kardelo se je za zdaj samo razšlo. Poglavar grof Vikenburg je v Holomuc poklican in njegova služba za zdaj kresijskemu glavarju Marketu izročena.

Hervaška in slavonska dežela.

* Dne 28. Oktobra so Madjari streljali z topovi čez Donavo na mesto Vukovar; njim so pa tudi petervaradinski graničari s strelam odgovarjali. Nekej teh graničarjev je šlo čez Donavo, so zagrabi iznenada Madjare, ki so se koj v tek spustili. Mesto Vukovar ni družiga terpelo, kot strah, druga škoda mu ni storjena, samo strehe nekterih hiš so bile prestreljene. —

* Novice iz brodske granice oznanijo, de so tam že popred malo volje imeli za narodni boj, zdaj pa, odkar je Nemeec Roth svoje izdajstvo dopernesel, pa so še bolj mlačni v rečeh, ki njihno narodnost in cesarja zadevajo. Ni jih tacih bab v celi slavonski granici, kot so tu! komej so jih napravili bili, de so kordon proti Oseku nekoliko podpirali. Od barona Joviča, izdajavskiga komandanta Osečke terdnjave zvemo, de je znorel in de ga je Kazimir Batjani zvezaniga v Pešt odpeljati pustil.

* Valaški Karansebeški regiment lepo napreduje. Te dni je pregnal Madjare iz Lugoša in Rusberga in pri tem jim 5 topov odvzel. Madjari so se vmaknili v Veršec in Belo cerkvo. Karansebeški regiment, združen z Ulani jih preganja pod velitelstvom obrista Blomberga. — General Berger je na dan 22. Oktobra mesto Arad vdrugeč bombardirati pustil. V Temišvaru se nam tudi dobro godi, vse oblasti so v roki vojaškiga velitelstva, ktero je osnovalo serbski narodni odbor z predsednikom g. serb. škofam Živkovcem, kateri se je že z poglavitnim odborom v Karlovcih združil. Vikši župan torontalske županije je vjet in ko puntar v Temišvar pripeljan bil. — Tudi v Sedmograškim se narodovo oborožanje lepo izpolnuje. Valahi in Saksonci so se pod velitelstvom generala Puchnerja združeni z vojaki še nektereokrat srečno z Madjari bili in so iz veliko vasi orožje pobrali. Madjari se z drugim tolažiti ne vedo, kot z narhujsimi divjostmi in grozovitnostmi. — Tako so nekimu n. g. duhovniku roke odsekali z sekiro in potlej ga obesili. Tako dalječ je prišla v 19. stoletji madjarska divjost! —

* Kakor ravno iz Karlovcov zvemo, je tam poglavitni odbor reorganiziran ali obnovljen. — Kakor hitro je prišlo uradno oznanilo v Karlovec, de se je Dunaj podal, je to g. patriarh Rajaeič komandantu Petrovaradina Blagojeviču razodel in ga je pismeno zadnikrat opomnil, čisto in gladko povedati, ako je prijatelj ali sovražnik Serbov in Cersarja? Nismo še odgovora zvedli. —

Madjari silijo vse Serbe brez razločka v tabor. Malo jih je všlo madjarskimu nasilju v Karlovec.

* Na Karašu 28. Koz. Kakor je bilo pred pisano iz Pančove, de Temišvar, Arad in Karansebeški regiment z Serbi derže, se je popolnoma poterdilo. Nekoliko oficirjev je šlo ne zdavnej tu mimo, ki so hotli patriarhu in vojvodu svojo službo ponuditi. U kratkim, če Bog da, bo celi Banat popolnoma očišen od sovražnikov, katerih se že zdaj nihče ne boji. — (Serb. beogr. nov.)

Po celi Hervaški in Slavonski deželi je nagla ali kratka sodba zoper vse sovražnike domovine in cesarja razglašena. —

Medjumurje je prosto od Perčelovih trum, ki so mende odšle, de se z poglavitno Košutovo vojsko združijo. General Todorovič je šel dne 12. t. m. popoldne čez Dravo pri Varaždinu in druge trume na dravskim kordonu in vojska Nužana pojde za njim.

Znani Madjaron Anton Jozipovič hodi mende po Bozni, poln Košutovih dnarjev, in podkupuje in vžiga Turke, de bi na Hervate vdarili.

Česka dežela.

V Prago so prišli nekteri slavjanski gostje in sicer Rusini g. kanonik Kuziemsky in Borysikevič, uda rusinske deputacie v Holomuc in pa gg. Šaskevič in Luminski uda deržavniga zbora.

* 8. d. Listopada je prišla v Prago žena Košutova, ktera gre na Nemško. Misli se, de se pobere koj nje mož za njo, in sicer z debelim dnaram, papir de bo pa Madjaram pustil.

* Matica česka bo na svitlo dala: Jungmanna historio literature česke; Tomička historio angležko in Tomka historio Pražkiga vseučiliša in pa g. Amerlinga malo enciklopedio, v izvornim slavjanskim duhu spisano.

* V Beravnski kresii je izvolen na opombo českih časopisov g. Jovan vitez iz Neubergera.

* Tudi grof Leo Thun se ponuja volivcam v Budejovicah in jim je za to svoje politiske misli (natisnjene) razodel, ali česke novine pravijo, de je grof Thun že o letašnih binkukuštih svoje politiske misli po bombardiranju Prage na znanje dal.

* Löhrner je mende že v Kromerizi. Boroš pa še na Dunaju čemi, ker se iz hiše stopiti boji. Tudi česki poslanci so se že na Moravsko podali. Rieger in Palacky sta govorila k spremljavcam in sta opomnila narodno stražo na dolžnost, skerbeti za red zavoljo svobode. Polkovnik narodne Pražke straže Brabec jim je odgovoril: „Vošilo in blagoslovenje velikiga naroda spremi vas! Izpolnite svoj poklic, na kteriga mi vse nade boljši prihodnosti stavljamo, in karkoli se ima v velikim zboru narodov skleniti, — ne pozabite na to, de Čeh nad vsem svojiga kralja, svojo domovino, svojo svobodo ljubi. —

* Na predlog Šafarika je odbor Slovanške Lipe sklenil, razglas na slovenski narod poslati, de bi se s Hervati združili.

Galicia in Vladimiria.

Rusini so oddali na ministerstvo prošnjo, de bi se Galicia v polsko in rusinsko (rusko) deželo razdelila.

Ogerska dežela.

K ogerskim mejam gre vojska neprenehama iz Moravie, štajerskiga in Austric. Vse zedinjenje je zdaj iz te strani pretergano; na Litavi stoji general Moga z 12,000 mož. Iz Sedmigraskiga je prišla novica, de je fml. baron Puchner vse cesarske vojake v Sedmigraskim pod svoje povelje sbral in de so se nemški in rumunski prebivavci vse njegovim ukazam podvergli. Manj dobre so novice iz Banata in Zemuna; tam je strelni prah pošel, tako de se cesarska vojska nikjer sovražnika ni lotila, ampak le njegove napade odvracovala. V Slovonii se je — kakor je znano — terdnjava Osek za Madjare izrekla in tudi na Blagojeviča v Petrovaradinu se ni kaj zanesti. Ali pad Dunaja gotovo tudi tam brez dobrih nasledkov ne ostane, že prihajajo oficirji iz bližne meje, podvreč se avstrijskimu ministerju vojništva. Kakor se ravno zve, je v Bretislavi (Prešborku) in Rabu strašna grozovlada vpeljana. Košut gre od vasi do vasi in oznanuje zmago Madjarov nad cesarsko armado. To je dognan lažnivec! Ogerski sekretar Pulsky, kteri je dne 6. Koz. bataljonu Rihterjovih granatirju za izdajstvo 4000 gold. plačal in granatirjam, ki so imeli stražo pri min.

Laturu o času njegove smerti, še poverh 1200 gold. izročil, ni vjet, če prav so že skorej vse glave demokratiškiga društva zbrane, s kterimi je on v tesni zavezi bil. On je pri prijatlu Košutu. Tudi pride na dan, de je Pulsky dal demokratiškemu društvu 50,000 gold., de bi bili strašne reči dne 6. Koz. in smert Latura napravili. Varga, ud madjarskiga zbora, orodje Košutovo je bil vlovljen v novim poslanstvu svojiga gospoda. (N. N.)

Tudi Tausenau, znani republikanec, je mende prijet bil na Moravskim in Simuniču oddan; ravno tako Becher, vrednik časopisa: Radikale.

Ptuje dežele.

Nemška. Na razodeto poželjenje frankobrodskih Nemconov, de bi se majhine nemške vojvodstva in knežije v dosego edinosti nemške razderle in velikmu kraljestvu vtelesile (mediatizirale), je vojvoda Kobursko-saksonski z pismam na deželni zbor v Goti odgovoril, de vladarstva pred ne pusti, dokler se prepričal ne bo, de je taisto njegovi časti in dolžnosti nasproti. Vojvoda Anhalt-Bernburški pak je z bolečim sercam svojo voljo oznanil odstopiti, ako bi treba bilo. Odstopil je tudi knez Rajski, mlajiga rodu, in k temu se še pripravlja Švarzburg-Sonderhavski. Frankobrodski nemški minister pravništva je na znanje dal v nemškemu zboru, de je minister pravništva Avstrijskiga cesarja zarotil, zakaj de je proti postavi tistiga zbora 30. Kimovca t. l. Robert Bluma, nemškiga poslanca pri zadnjimu dunajskimu puntu vjeti in zapreti dal. — V Berlin je jelo vreti, težko, če ne bo Berlin enaka osoda zadela kot Dunaj. — Še se trije po napčno zvoljeni možje z Krajanskiga v Frankobrodu ustijo, kot de bi tam v zboru bili naši poslanci: Gold, kresijski komisar v Postojni; Lažan kres. komisar v Novim-mestu in Dr. Šrot, predsednik nekdanje apelacije v Benedkah. Desiravno se je nemški zbor zdaj našiga sovražnika zkazal, kjer hoče enoglasno skorej Avstrijo razdreti; vunder ti gospodje se v njemu ostanajo, in drugi zmed njih (Lažan) se clo v Ljubljanskimu nemškemu časopisu zgovoriti skuša, zakaj de se proti rečenimu sovražnimu sklepu oglašil ni. — V Berlinu je pruski deržavni zbor novo od kralja postavljeno ministerstvo z vodjam grof Brandenburg, kralja postranskim stricam, zavreči hotel, prijatli zbora so nekako mirni punt v mestu napravili, kralj pak je zboru ukazal raziti se, in 27. Listopada v mesto Brandenburg priti. Zbor se ni vdal, timuč v Berlinu ostal, kralj pa tje okoli 20,000 soldatov poslal. Boja do zdaj ni bilo. — Laška. Sviti cesar je našim vojakam na Laškim pohvalno pismo poslal, v kterim jih tudi, posebno Vogre in Horvate, za naprej k zvestobi in serčnosti opominja. Radecki je z iskrenim besedam to pismo armadi na znanje dal. Mestre, kraj blizo Benedk, ki so ga Benedčani napadli in obropali, je zopet v naši oblasti. Dve vojniški hlaponski barki so na Angležkim kupljene za Avstrijo. — Francozka. Velki zbor v Parizu je mnogo plačil deržavnih uradnikov zlo ponižal; nektere za 10,000, druge za 5000 ali 6000 Frankov na leto i. t. n. — Abdel Kader je v Bulojn preseljen. Sprejet je bil tam ko knez in se tudi temu primerno obnaša. — Švajca. Po novi ustavi Švajce ustavljena zbora stanov in namestnikov naroda sta se 6. dan Listopada v pervo v Bernu snidila, in so bile tam zavolj tega velike veselice. V Freyburgu, kjer se je ljudstvo proti vsiljeni radikalni vladi spuntalo, je ona z pomočjo svoje razdirajoče sestre v kantonu Vautu, narod neusmiljeno tlačiti jela. — Moldava in Vlahija ste z turškimi in ruskimi vojaki napolnene. Zadna kervava skušnija oslobodjenja teh deželá je v nič.

Nepolitiški del.

Značaj Slovakov.

Bilo je sicer od Slovakov že nekterikrat po „Sloveniji“ lepo pisano, in krasne lastnosti teh naših poterpežljivih kervnih bratov so že bile nekoliko v misel vzete; ali vendar njih osebni značaj (Charakter) ni bil doslej še nikjer tako natančno izrisan, njih domače in občne okolišine tako nepristrano in brez vsiga vragoviga prilizovanja — kakor se nekteri nemški in nemškutarski pisaci po svojih le nemišno sploh zagovarjajo in povečajočih čerkarijah velikrat vedejo — naravno in zares pravično izobražene in razložene, kakor vse to, v nekiz v nemškim jeziku natisnjenih bukvalah z nadpisom: „Slaven, Russen, Germanen“ jih beremo. Menim tedaj, de ljubim bravcam Vašiga časopisa neprijetno ne bode, če iz te knige tu zdaj le ob kratkim povem, kar se nar znamenitni lastnosti dragih Slovakov, ki so po vseh zadevah nam Slovencem tako enaki, vtiče.

Desiravno so na Madjarskim prebivajoči Slovaki, ki z ondi živečimi Nemci vred skorej dva tretja dela vsiga vogerskiga obljudenja zneso, brez kakiga ljudskiga dušniga in telesniga odgojenja, in vkljub grozovitni stiski, ki kakor ponočna mora vse kar se Slovaki zove, neusmileno tlačit; se vendar nad neoskrunjeno vestnostjo ino brunno pobožnostjo tega tolkaja zaničevaniga in zasramovaniga ljudstva nikdar načuditi ne zamoremo.

Znano je sploh, de novoželni popotvavec nikjer drugej toliko previdnosti in skerbi ne vpotrebuje, kakor lih na Vogerskim, ako noče silama okraden, do naziga oropan alj pa še clo ravno vbit biti; ker tam ni ne le nobene koristno osnovane deželске policije, kakor je tudi po drugih estrajških deželah zlo manjka, ampak neslišana nezmožnost sodbniga uradništva; daljni spašniki in veliki ondašni gojzdivi dajo pri grozno niski stopuji izobraznosti vsake baže potepuham in zanikernim roparskim družtvam pristojno zavetje, de je po tem takim med Madjarijo in jutarnimi dežalami prav malo razločka. Ali severnovečno stran, sploh prebivališe Slovakov, se mora v tem obziru po pravici izvezeti. Prav redko se sliši med tem miroljubnim ljudstvom od kake hude pregrehe, o poboju pak in družih nečistih djanj skoro nikolj, tako de so ječe in druge spokornišnice pri njih, bi rekel vse prazne. Priljudnost in postrežljivost ste njihovi splohni čednosti, čistota, krepost in delavnost nar lepsi lastnosti; jasnost, mik do petja in zgovorljivost, njih značajske (charakteristische) znamenja; domača sreča, pametna brunnost in neprestrašena zvednost so nar varniši podlaga dušniga napredovanja tega tako zanemarnjeniga ljudstva. Njih pobožnost je prosta vsake prenapetnosti, in slednji od njih razloči dobro med osobnostjo duhovna in samim duhovnim opravilam; in ako b tudi kaki pridigvave vere utegnul zanikernu in pohujšljivu biti, bi se mende obeina nad takšnim dvanjem gotovo le zavzela, brez de bi se do zaverjenja in nečislanja taistiga, ki ga tako nezramni mašnik le po nevrednim nadomestuje, kdaj zapeljati dala. Ko je pa duhovnik pravi pastir svoje čede, kakor se pa tudi sploh godi, žive farmani in fajmošter, bi rekel, le v jedni ljubeznivi družini skup, kogar sleherni ud si zlo prizadeva, potrebam in željam družiga z milim srcem pomagati in si tako ravnaje silo težko breme pričijočiga življenja vzajemno zljajšati vumejo. Takih zares kristjanskih izgledov, ki se pri vesolnim slavjanskim košatim debilu pogostama najdejo, tudi pri Slovakih ni malo; in ravno to izverstno zaderžanje ima neko veliko moč do njihoviga dušniga blagostanja, ktero bi morde peklenska stiska po plemenitašeh in pa zmiram bolj in bolj se razširajoči sebični Židovi vže davnej popolnoma zarterli bili, ako bi ono ne bilo z ljudstvom tak nerazločljivo sklenjeno.

Kar se višji dušno izobraženje v vogerski deželi vtiče, so bili Slovaki že od nekdej prvi oznanovavci vsih znanost; iz njih srede so vstali nar imenitniši možje, ne le kar cerkev, ampak tudi kar derzavne opravila in splošno modro učenost zadene, in slovsko plemenitstvo je po dušnim razvitju že od nepomljivih časov v celi Madjariji nar slavniši bilo. In še le v narnovejši dobi se je vse to spremenilo. Srečne okolišine so namreč ni davno madjarsko boljarstvo (Aristokratie) iz njegoviga globokiga spanja zdramile, in glej! koj vzge neko goreče domoljubje vse serca, in posamesne glave razsnujejo toliko resniga pogonjanja in dušnih moči, de se kaj takiga nikdar poprej ni dalo pričakovati. In ravno to

je gotovo nar veselši prikazek v celi zgodovini Vogrov, in desilih po tem takim neizrekljivo tlačni veči slovski del ondodnih stanovavcov žalostno zdihuje, vender le vse to resničniga prijatla blaziga napredka močno razveselovati mora, sosebno pak ker je tudi to sposobno sredstvo k obudenji narodnosti. Gotovo je, de se scasama tudi Slovaki dovedli bodo, de ni dovolj, le milovati in zdihovati po prostosti, ampak de mora včas, ko bi trebalo, tudi svobodna beseda, možka stanovitnost in junaško napenjenje moči kako veljavnost zadobiti, in še le po tem bi vtegnila strašna polovičnost poginiti, ki skorej vse madjarske stanove okuzuje. Pri vsim tem je pa nar žalostniši, de so tega zatiranja slovskiga naroda sami slovski plemenitniki narveč krivi, ki lastno narodnost nesramno studeči, ne le prav nič resniga početi nočejo, svojimu ljudstvu po krivnim zaterte naravne pravice zopet zadobiti; marveč oni so nar togotniši zagovarjavci in nar derzniši bojevavci nečloveškiga madjarizma, nar pogumniši in zastopniši glave, katere sposobno v sedajnim času torilo zolča in razkačene jeze nad svoje, žali Bog! prepoterpežljive vboje brate bezočno izlivajo in proti lastni kervi ko trinogi divjajo. O milovanja vredna narava človeška! kako se ti vendar podživiniti zamoreš!! Nar veči priseženi nasprotniki slovške narodnosti pa so zdaj sledeči Slovaki: Košut, Sečeny, Veseleny in Cay in zraven teh še veliko drugih, ki se vsiga narodniga sočutka tolikaj znebiti ne sramujejo, de clo v smert svoje drage matere Slave s pomnoženo močjo vedno nožiče brusijo.

Predgrizki.

Košut.

Moravske novine podajo naslednji obris življenja Ludovika Košuta. Kdo bi ne poznal imena zlopovestniga moža, ki je naruhjši sovražnik Austrije in Slavjanstva, ki je vse žile napel, de bi sovražni prestol nase vladarske rodovine prekucnil, ja, de bi sploh prestol zginil iz ogerske dežele, ki je bil v skrivnim pajdaštvu z poglavitim sovražnikom in zavistnikom, z Sardinskim kraljem Karlam Albertam, ki je v francozko republiko zaljubleno gledal, ki je na Francozkim in v Austriji podkupljivo pero zoper Austrijo ojstril, zoper red, ki je zadnjič z neslišano nesramnostjo Dunaj na kraj pogube pripeljal. Ta Kosut (ali kakor ga Madjari pišejo: Kossuth), pokri si lice, mati Slavia! ta Kosut je po rodu Slavjan, kar je zopet novi dokaz, de se apostati, renegati ali odpadniki v naruhjši protivnike spreminjujejo. —

Košut, po rodu Slovak iz Turčanske županije, stričnik znaniga prijatla Slovakov ravno tega imena, kterimu je, ako se ne motim Hurban Nitro posvetil, je bil še pred desetimi leti revni advokat (pravdosrednik) v službi nekoliko deželnih poslancov, in jim je v kaki reči postregel. Ker je bil zvit, je na se obernil oči nekterih magnatov (velkih ogerskih gospodov), ki so ga nagovorili, de bi novice o ogerskim zboru na svetlo dajal. Takrat je pa Meternih samo dopustil, de so se tiskali sklepi zbora, ne pa pogovori. Košut, ker več tiskati ni smel, pusti svoje novice v kamen rezati (litografirati) in jih je prodajal. Tudi tega ni vlada pripustila. Košut je najel pisarje, je dal spisati vse in je tako novice prodajal. Ko se je zbor že razšel, še Košut pisati ni nehal. Pisal je namreč pogovore pri posameznih županijah (komitatih), pri kterih so bile nar hujši besede izrečene, kot p. r. od odterganja Ogerske dežele od Austrije, clo od republike. Košut je bil zavoljo takiga govora v ječo veržen, in je sedel nekoliko let, dokler ni prišlo odpušenje (amnestia). Ako je že pred hud podpihovavec in dražnik bil, je postal zanaprej še gorečniši. To je ljudem dopadlo, in zato je bil izvoljen v zbor, in tu je bil še le na svojim mesti na strani opozicije. Bil je sicer zavoljo svoje nezmerne naglosti in sovražtvu magnatam nekoliko neljub, ali zavoljo svojih lastnost in svoje zgovornosti zlasti je bil z veseljem pozdravljen od protivnikov vlade. Ko se je pripetila mesca Susča prekucija na Dunaju, je bilo ime Košutovo po celi deželi nar bolj znano. Košut je prišel po revoluciji v prvi tek in vertine, je bil tedej koj naverhu in se je tu vesla vlade derzno poprijel.

Oglas zavoljo šolskih knjig.

Lete dni sem dobil od domorodnoga g. Matija Majera list zavoljo šolskih knjig, ki se v Terstu dobijo, in med inim je rečeno: „V

Terstu kakor slišim, se takove dobé v našem novem pravopisu tiskane. Mi vendar ne vemo, pri komu in po čem se dobé. Zato Vas lepo prosim, povejte nam v novinah „Slovenija“: 1. Ktere učilisce, v novem pravopisu in v slovenskim podnarečju tiskane knjižice se v Terstu dobé. 2. Koliko vsaka od njih v srebru velja in 3. pri komu se v Terstu dobe in kako se mora naslov (Adresse) narediti, ako bi hotel kdo takih knjižic naročiti.“

U temu iz serca rad poslužim, koljkor mi je včera in dnes izvediti mogoče. De bi pa tudi naše brate u dolnjoj Ilirii na te reči napeljal, za ktere se tudi najde toljki zaklad, bom pristavil tudi imena in ceno knjižic za spodnjo-ilirske učilisce.

I. U slovenskim jeziku.

1. Vodnikova kranjska pismenost okrajšana za male šole. 5 kr.
  2. Nemška pismenost za male šole (t. j. pismenost po slov. se nemški naučiti). 8 kr.
  3. Povestice za prvo začetno šolo. 6 kr. (Močno verlo pisana.)
  4. Napeljevanje iz glave poštevati. Za prvi klas ljudskih šol. 6 kr.
  5. Abecednik (Namenbüchlein) za šole po mestih. 5 kr.
  6. Kersanski katolski nauk za drugo pervinskih šol. 6 kr.
  7. Mali katekizem v prašanjih in odgovorih. 2 kr.
  8. Abecednik za šole na kmetih. 3 kr.
  9. Berilo za drugi klas malih šol na kmetih. 12 kr.
  10. Berilo ali listi in evangelji v nedelje in praznike celiga leta. 16 kr.
  11. Napeljevanje v računstvo za drugi in tretji klas farnih in glavnih šol. 10 kr.
  12. Abecedna tabla. 1 kr.
  13. Poštevanka. 1 kr.
- Vse so samo u slov. jeziku in u novem pravopisu pisane.

II. U ilirskem jeziku.

1. Mali katekizem. 2 kr.
2. Manja knjiga štenja za potrebu začasnih učilistah. Kärstjanski nauk. 6 kr.
3. Nemačka slovnica, (t. j. kojom se uči Ilir nemački). 13 kr.
4. Naputjenje za računanje. 6 kr.
5. Knjige i evangelja za prekogodišne blagdane i nedelje. 8 kr.
6. Tablica od abecede. 1 kr.
7. Slovkotelnica tiskana. 6 kr.
7. ista rukopisna. 6 kr.
9. Imenoknjixica za seoske učionice. 3 kr.
10. Povest pisma svetoga staroga i novoga zakona. 17 kr.
11. Pripovesti za porabu pervoga razreda početnih učivnicah. 6 kr.
12. Čitanka za drugi razred glavnih i gradjanskih školah. 10 kr.
13. Jedan krat jedan. 1 kr.
14. Naputjenje za računanje za drugi i tretji razred. 10 kr.

Vse lete so samo ilirski in razun knjige u 9. naznačene, ktera je u starim dalmat. pravopisu pisana, u novem il. pravopisu pisane.

Kar se pa tega tiče, kako bi se te knjige lahko dobile, se naj vsak z gotovimi novci ali penzi obrne pismeno na mestno poglavarstvo (Magistrat); tudi naj neke krajcarje priloži za posla, ki nosi vse te reči na pošto, ali pa kamor je treba. Vsak naj sam pridá, s kakoj priloznostjo de hoče dobiti knjige; se ve, de je najboljše, ako se cela škofija, ali barem, cele tehantije ali pa kresije ex offo sem obrneje, ker se po takim lahko kajpri pošti izlajša, posebno ako bi se deželsko poglavarstvo na tukajšne obrnilo.

Zdaj pa še tudi prosim u imenu naše narodnosti, da bi naj vsi vredniki slavjanski leti izkaz knjižni u svojemu listu priobčili.

U Terstu 16. Listopada 1848. Ivan Macun.

Prošnja na prijatle slovensine.

Je bilo že oznanjeno, de so se nekteri rodoljubi v Ljubljani poslovenjenja naših postavnih knjig lotili; kolikor potrebno je to delo, ravno tako težavno je, naj bodo torcj vsi rodoljubi zlasti pa gg. uradniki na deželi lepo zaproseni de bi pravoslovne izreke skerbno nabirali, ali že nabrane slovenskimu družtvu v Ljubljano poslali.

Popravek pogreškov.

V pesmi pretečeniga lista „Slavjanski goslar“ beri v III. razdelku v šesti verstí „Slavjanski vojsaki po polji šumijo“; v 14. verstí namest: vojskanja „vojskvanja“, in v IV. razdelku v 12. verstí namest: joka beri „jeka“.